

Буряадай АССР-эй урбадахи зарлалай Верховно Советэй хоёрдохи сессии

БҮРЯДАЙ АССР-эй 1981 ОНОЙ ЭКОНОМИЧЕСКА БАЙГААЛИЙН НӨӨСЭ БҮРЯДАЙ АССР-эй 1981 ОНОЙ БЮДЖЕТ ГҮЙСЭДХЭЛ ТУХАЙ

(Түгсэхэл. Эхнийн 1-дэхи нүсүр).

Буряадай АССР-эй Министруудай Советэй мэдэлэй промшленостини продукци үйлдэбэрилгын хэмжээн 4,5 процентээр, тэрэ тоодо Нютагай промшленостини министрствын — 2,8 процентээр, Эдэс хоолой промшленостини министрствын — 3,3 процентээр, Түшүн промшленостини министрствын — 5,4 процентээр. Ой модоной ажахын промшленостини министрствын — 2,8 процентээр. «Бурятстройматериал» нэгдэлэй продукци үйлдэбэрилгэ 25,9 процентээр эхэ байхаар түсэблэгдэнэ. Нютагай мэдэлэй предприятиеүүд утаахаар нэхгэ-

дэһэн гадар, дотор хубсаан, оёдолон зүйл хүүдэ, шаажан гүйлгэһэн ам-һарта үйлдэбэрилгын эхэ болгохоор хараалдагана. Арад зоной ажабайдалай улам хайжаруула бүри соёлой айнагуудалай ба ажахын хэрэгсэлгын эд бараанда эрилтэ дээшлэнэ. Түсэбэй проектээр тэднине үйлдэбэрилгэ 3,2 миллион түхэр-гөөр гү, али 6,7 процентээр эхэ болгохо. Мүнөө үедэ арад зоной хэрэгсэлгын эд бараа үйлдэбэрилхэ, шаары-снь хайжаруула асуудал-нуудта республикн бүхы промшленна предприятие-нуудта сар үргэлжин анха-рал хандуулагдаа байха ёһотой гээд элидхэлшэ он-солон тэмдэглэбэ.

хандаха ушар дайралдаг. Совет болон худөө ажахын захиргаанууд, мэргэжүүлгэ-дэһэн трестүүдэй, колхоз-зууд, совхозуудай хүтэлбэ-рилгэсэд материално-тех-ническа болон финансова нөөснүүдээ аша үрэтэйгөөр ашаглаха хэмжээ ябуулга-нууды бодомжотойгоор зо-хёо бөөдүүлхэ, нийтин зөөридэ эзэн бусаар хандаха ушартай эрид тэмсэхэ, ажал худэлмэрингөө шанар дээ-шлүүлхэ ёһотой гээд элид-хэлшэ тодорхойлоб.

ХУДӨӨ АЖАХЫ

Түсэбэй проектээр 1981 ондо колхозууд, совхозууд-та 535 мянган тонно ороо-но үйлдэбэрилхөөр хараа-лагдана. Орооһото культу-ра-нуудай тарилгын талмайа 1980 онойхоо хубилтангүй, гектарһаа дунда зэргээр 10,5 центнер ургаса абахаар түсэблэгдэнэ, хортаабаха 112 мянган тонно, овош 33 мянган тонно хурхааар хара-лагдана. Нийтин мал ажалда бү-дүн болон шэмэтэ тэжээл эхээр үйлдэбэрилхэ асуу-далда түсэбэй проект дотор онсо анхарал хандуулагдаа. Үбнэ болон сенаж 1980 оной-хидо ороодоо 1,5 дахин, си-лос 3,5 дахин, нётооной гурил 24 процент нётоор бэ-лэххэ хэрэгтэй. Эдэ түсэс хараанууды бөөдүүлхын тула газар та-риалангаа бүхэднэ, мате-риална болон ажабайдала нөөснүүдээ аша үрэтэйгөөр хэрэгсэхэ, агрохими-ческэ хэмжээ ябуулганууды сар болзортогн, хайн ша-нартайгаар үнгэргэхэ шу-хала. Мал ажалай продукци үйлдэбэрилхэ, малтай тоо-тоолой олошоруулаха, ашаг шэмьснэ дээшлүүлхэ та-лаар 1980 ондо совхозууд болон колхозууд хангалта-гүй дүнгүүдтэй гараба, мал олошор хомородоо, зунай бэл-шээрин элдсын муу бай-һанһаа болохо, гадна олон-хи ажахынуудта эмхидхэлэй худэлмэрин дутагдалнууд-һаа уламжалһа, мал ажалай продукци үйлдэбэрилгэ 1979 онойхоо 14 процентээр хороһон байха юм. Төхөөлдөөн ушар байда-лые хараалдаа ажаба, 1981 оной түсэбэй проект эрхэ жэлдэ эбэртэ бодо малай, хонхой тоо толгой олошо-руулаха зорилго хараалда. Мяха үйлдэбэрилгэ 1981 ондо мүнөө жэлэйхилээ 26 процентээр дээшлүүлхэ, га-хайн, шубуунан мяха үйлдэ-бэрилгэ хурдан түргөөр хөгжөөдхэ юм. Нү хаалгы дээшлүүлхын түлөө тэмцэл саашадашье үргэлжэлхэ. 1981 ондо 152 миллион үн-дэгэ суглуулаха, 5019 тонно

хандаха ушар дайралдаг. Совет болон худөө ажахын захиргаанууд, мэргэжүүлгэ-дэһэн трестүүдэй, колхоз-зууд, совхозуудай хүтэлбэ-рилгэсэд материално-тех-ническа болон финансова нөөснүүдээ аша үрэтэйгөөр ашаглаха хэмжээ ябуулга-нууды бодомжотойгоор зо-хёо бөөдүүлхэ, нийтин зөөридэ эзэн бусаар хандаха ушартай эрид тэмсэхэ, ажал худэлмэрингөө шанар дээ-шлүүлхэ ёһотой гээд элид-хэлшэ тодорхойлоб.

КПСС-эй ЦК-тай октяб-рин Пленум дээрэ үгэ хэ-лэхэдэ, Л. И. Брежнев эдэс хоолой программа бэ-лэххэ зорилго табигдан байна. Энэ программа арбан нэгдэхин табиг жэлэй түсэ-бэ таһаршагүй хубин боло-жо орохо юм. Манай рес-публикн түсэбэлгын ба худ-өө ажахын захиргаанууд, промшленостини болбосо-рууддаг, н а л б а р и н у д а й, транспортн, худалдаа най-маанай болон нийтин эдэс хоолой эмхидхэлэй хүтэлбэ-рилгэсэд эдэс хоолой про-грамма зохёо татаар эхэ-хэн ажал хэхэ болоно.

Түс асуудал шиндэхын тула, нэгдэхээр, промш-ленна предприятиеүүд, эми-хи зургаанууд, хуралсаай зургаанууд худөө нютагай хамнабарин ажахыннууды эрхилхэ ёһотой. Мүнөө рес-публикн 40 промшленна предприятие өөрын хамна-барин ажахитай, тэндэ 1 мянган шахуу тонно мяхан, 1,5 мянган тонно нүү үйлдэ-бэрилгэдэг. Энэний тои бага гэснэ. Нарин эмбон комбинат, шалэй, «Тепло-прибор», «Бурятфармация», хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэл-нүүдэй заводуд, Гусино-озёрскын ГРЭС, Холбоонд-ной нүүрхнэй уурхай болон бусад томо томо предприя-

КАПИТАЛЬНА БАРИЛГА

1981 ондо республикннай капитална барилгада домо-логдоһон мүнэн зөөрин хэмжээн горитонхон болго-дон. Домологдоһон бүхы мүн-гэнэй 37 шахуу процентнэ Байгал-Амарай түмэр замай Буряадай уастон дээрхи барилгада зориулагдаха. КПСС-эй ЦК-тай Генеральна секретарь, СССР-эй Верхов-но Советэй Президиумэй Тү-рүүлгшэ Л. И. Брежневэй амаршалда хүртэлн БАМ-ай барилгад энэ эхэ ка-питална домологто бүрин дүрэнээр ашаглаха, 1981 онойгоо түсэб болон социа-лис уялгануудаа бөөдүүлхэ гэжэ этгэмээр.

Нилдэх эхэ хэмжээнэй ка-питална домологто 1981 ондо арадай ажахын гол халбаринуудай — электрн элшэ хүсэней, түшүн про-мшленостини, үнгэтэ ме-таллургини, химическэ про-мшленостини, машина бү-тээлгын, металл болбосо-руулгын хүжэлтэдэ, мүн ба-на барилгын хэрэгсэлнүүдэй болон деталнуудай про-мшленостини, эдэс хоо-лой, гурил болон холимог тэжээлэй промшленостини, худалдаа наймаанай болон элхэс холбооной, барилгын, индустриин хүжэлтэдэ ү-тэхэ байна.

Республикн Министрууд-эй Совет эрхэ жэлдэ 32,7 миллион түхэр гэр бай-рын, коммунальна барилга-да, гэгээрэлэй, элүүрне хам-гаалгын байранууды барил-гада гаргалсаха.

Бүхыдөө эрхэ жэлдэ 377 мянган дүрбэлжн метр гэр байра, мянган хубуудай хурхаа хургуули, хургуу-лин наһа гүйсөөгүй 2700 хүжэлдэ садяслинүүд, 656 оронтой болоншинууд, 6 к.в.б. техническэ мэргэжэл отолодго 1500 хуурият учи-линуудай байранууд барил-гада, ашаглалдаа ту-шагдаха байна.

Арбан нэгдэхин табан жэ-лэй түрүүшын жэлдэ ашаг-лагдалдаа үгтэхэ барилганууд гээл, Байгалай тоннельһэ Нижнеангарск хүрэтэр, Му-янкаа Таксимс хүрэтэр, Му-хар-Шибэрһэ Башуур хүрэтэр электрн элшэ хүсэ дамжуулаха, 200 мянган ку-риометр модо буулгаха Бай-галай порт, 80 мянган ку-риометр модо хөөрөөдхэ цех, «Буритпромстрой» нэгдэл-лэй түмэр болон зүйлнүүдэ бүтээбэртэ заводы шэнэлэн нилдэхэ болно.

КПСС-эй ЦК-тай, СССР-эй Министруудэй Советэй

ТРАНСПОРТ БА ХЭЛХЭЭ ХОЛБООН

Зүүн Сибирин түмэр за-май Улаан-Удын отелснэй 1981 ондо бэрхшээл төхөөл-дүүлгэд ушаринууды усад-хаха талаар ажал үргэлжэ-бэрилгэдэг, поездууд бол-он вагонууды наагдуй-гөөр ябуулаха, пассажирнууд-ые хангалты хайжаруу-лаха талаар эрид хэмжээнүүд абтахаар хараалдагана.

Республикн автомоби-листтар 1981 ондо ашаа, пассажирнууды зөөлты бу-ахы хэмжээндэ хүргэхэ, автомашинуудан минн хо-лоор ябалты бөөдүүлхэ хараалда. Улаан-Удэд суд-хадэ олон тоото автобусууд-ые ябуулаха шэнэ авто-станци бариха эхилхэ, бу-сад предприятиеүүдэй арга боломжонууды үргэхэдэ, автомашин аахаха, жажэ предприятиеүүдэ томодох-хо г. м. олон тоото зорил-гонууд бөөдүүлгэхэ юм. Буряадай автоуправленидэ

БАЙГААЛИЙН НӨӨСЭ

Бүхыдөө эрхэ жэлдэ 377 мянган дүрбэлжн метр гэр байра, мянган хубуудай хурхаа хургуули, хургуу-лин наһа гүйсөөгүй 2700 хүжэлдэ садяслинүүд, 656 оронтой болоншинууд, 6 к.в.б. техническэ мэргэжэл отолодго 1500 хуурият учи-линуудай байранууд барил-гада, ашаглалдаа ту-шагдаха байна.

Арбан нэгдэхин табан жэ-лэй түрүүшын жэлдэ ашаг-лагдалдаа үгтэхэ барилганууд гээл, Байгалай тоннельһэ Нижнеангарск хүрэтэр, Му-янкаа Таксимс хүрэтэр, Му-хар-Шибэрһэ Башуур хүрэтэр электрн элшэ хүсэ дамжуулаха, 200 мянган ку-риометр модо буулгаха Бай-галай порт, 80 мянган ку-риометр модо хөөрөөдхэ цех, «Буритпромстрой» нэгдэл-лэй түмэр болон зүйлнүүдэ бүтээбэртэ заводы шэнэлэн нилдэхэ болно.

КПСС-эй ЦК-тай, СССР-эй Министруудэй Советэй

БАЙГААЛИЙН ХАМГААЛГА, БАЙГААЛИЙН НӨӨСЭ

Бүхыдөө эрхэ жэлдэ 377 мянган дүрбэлжн метр гэр байра, мянган хубуудай хурхаа хургуули, хургуу-лин наһа гүйсөөгүй 2700 хүжэлдэ садяслинүүд, 656 оронтой болоншинууд, 6 к.в.б. техническэ мэргэжэл отолодго 1500 хуурият учи-линуудай байранууд барил-гада, ашаглалдаа ту-шагдаха байна.

Арбан нэгдэхин табан жэ-лэй түрүүшын жэлдэ ашаг-лагдалдаа үгтэхэ барилганууд гээл, Байгалай тоннельһэ Нижнеангарск хүрэтэр, Му-янкаа Таксимс хүрэтэр, Му-хар-Шибэрһэ Башуур хүрэтэр электрн элшэ хүсэ дамжуулаха, 200 мянган ку-риометр модо буулгаха Бай-галай порт, 80 мянган ку-риометр модо хөөрөөдхэ цех, «Буритпромстрой» нэгдэл-лэй түмэр болон зүйлнүүдэ бүтээбэртэ заводы шэнэлэн нилдэхэ болно.

КПСС-эй ЦК-тай, СССР-эй Министруудэй Советэй

БҮРЯДАЙ АССР-эй 1981 ОНОЙ БЮДЖЕТ ГҮЙСЭДХЭЛ ТУХАЙ

(Республикн финансын министр депутат Ч. В. ЕНДОНОВОЙ элидхэлһээ)

Хүндэтэ депутатууд! Бур-яадай ажаһууд хамт бүхы хүнүүдтэй нэгэн совет КПСС-эй ЦК-тай октябрин (1980 он) Пленумэй шийдхэбэрил-гэһэдэ, СССР-эй болон Г.У.Ф.С.Р-эй Верховно Сове-дүүдэй сессинуудай мате-риалууды, Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэ-лэһэн үгэ соо тодорхойло-дон заабари болон тобош-лолнууды эхэ анхаралтай-гаар, хайшаан дэмжэлгын оршон байдалдаа утгаһан бай-на. Эдэ документүүд соо хүн зоной эол жаргалан, энхэ амгалан ажаһууһын түлөө партиин эхэ анхарал оролдологто гаргадаг бай-һанин эли тодоор харагда-на.

КПСС-эй XXV съездын шийдхэбэрилгын бөөдүүл-лэхэ тэмсэлдэ Буряадай ажа-һаа ашаа эбэртэ эхэ хуби-таа оруулаха. Энэ жэлдэ про-мшленна үйлдэбэрилгын хэм-жээн дээшлэһэн байна. Ажа-тай бүтээс саашадаа урга-һан, ашаа зөөлтэ эхэ боло-һон, хүн зоной ажаһуудалан хэрэгсэлхэ хангалгын хэм-жээн дээшлэһэн зэргэртэй.

Республикн, бүхы райо-нуудай, Улаан-Удэ болон Гусиноозёрск, гороудууд 1980 оной Гүрэнэй бюджет олоо оршыngo талаар дүр-гэдэхээр байна. Ингэжэ экономика болон соци-альна хүжэлтын хэмжээ ябуулгануудта хэрэгтэй бо-лохо мүнгэ зөөрөөр дүрэн хангаха арга боломжо бан гуудалда.

Буряадай АССР-эй 1981 оной Гүрэнэй бюджет про-ект ороо, гаршын талаар бүхыдөө 197,195 мянган тү-хэр болохоор табигдан тухай Республикн Минис-труудай Совет танай ан-харалда табина. Энэманай 1980 онойхитой сасуулда, 3,7 процент дээгүр болоно. 1981 ондо социалис пред-приятинууд болон ажахын эмхидхэлэй орууддаг эрье-

стерствын, орооһо тарянай продуктуудай управленин предприятиеүүд олоо оруул-ха түсэбөө мугаар дүргэнэ.

Гүрэнэй банкн кассова түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ худ-алдаа наймаанай бөөдүүл-хэ хэмжээндэ эхэ байна. Худалдаа наймаанай эрьс-сын хэмжээндэ жэлдэ жэлдэ урхана. Энэ жэлдэ респу-бликн худалдаа наймаанай эми зургаанууд эд бараанай эрьснэй түсэб дүүргэхэ арга боломжотой. Гэжэ зуу-дараа Баргжанай, Задын, Нурууны, Загаран, Заха-нийн болон Хурамжаанай районуудай эл хэрэгсэлшэ гүрэн бутагмуд, Гусиноозёр-скын ОРС, геологин ОРС түсэбөө дүүргэхэ шада-нагүй. Гадна опово бааза-нуудай худалмарида горитой ду-тагдалнууд бин байһы элидхэлшэ онсолон элрхэй-лээ.

1981 оной туршада гүрэн-эй страховани саашадаа хүжөөдхэ байна. Бүхыдөө 44,9 миллион түхэр элдэ-хэ оршологдохоор хараа-лагдана.

Республикн Гүрэнэй бюд-жедэй гол оршонууд 185,8 миллион түхэрингэ гэхэ байдаг, али 94,2 процентнэ ара-дай ажахын болон социаль-но-соёлой хэмжээ ябуула-нуудта зориулагдаха бай-на. Партиин хараалдан зо-рилгонуудай зохиолууд болон эдэс хоолой промшленно-стини предприятиеүүдэ хүжөөхэ, улад зоной худал-байдал хайжаруула хэрэг-тэ горитой мүнэн гаргаша-лагдалаа хараалдагана.

Ушар нимгөөр РСФСР-эй Министруудэй Совет хадаа арадай үргэн хэрэгсэлшэ эд бараа эхээр гаргадаг болохо асуудалда тусгаар анхара-лаха хандуулаа гэжэ элид-хэлшэ тэмдэглэбэ.

Сашань үгээс үргэлжэ дүгтэхэдэ, нүхэр Ендонов транспортн худалмэринэ хайжаруула асуудалда ан-харалаа хандуулан байна. Республикн харгы баяны хүжөөхэ, хайнаар ашаглаха

хэрэгтэ 1981 ондо 10,9 мил-лион түхэр мүнэн үгтэ-хөөр түсэблэгдэнэ.

Нютагай Советүүдэй мэд-лэй гэр байрын-коммуналь-на ажахы хүжөөлгэдэ ар-бан нэгдэхин табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бюджетһэ 26,8 миллион түхэр үгтэ-хэнь. Тэрэнэй 15,5 милли-он түхэрнэй капитална барилгада, гороудууды, рай-ондэ центрууды, худэлмэ-ришадэ посёлкууды бол-босон түхэлтэн болгодог 6,8 миллион түхэр, нюта-гай Советүүдэй мэдэлэн гэр байранууды заһабарилдаа 2,5 миллион түхэр гаргаша-лагдалдаа байна. Гэхэтэй хамта гэр байра заһабарил-хэ эхэ жэлэй 9 харын тү-сэб нютагай Советүүд 76 процент дүүргэхэй. Болбо-сон түхэлтэй болгохо хэрэг-тэ домологдоһон мүнэн хуули бусаар хэрэгсэлдэнэ. Худэлмэрин шарнай хой-нооо хиналта хулаар та-бигдана.

Энэ барагдахаа байгаа табан жэлэй туршада хүн зоной ажаһуудалай хэрэгсэл-хэ хангалгын предприти-нуудай материално-техни-ческэ үндэһэ хуури нилдэхэ бөөдүүлгэдэ, 1981 ондо энэ хэрэгтэ 2,8 миллион түхэр зориулагдаха. Зүгөөр хүн зоной ажаһуудалай хэрэг-сэлхэ хангалгын албангэ хүжөөхэ хэрэгтэ горитой мүнэ зөрнин табигдаг байбашье, хангалгын шар-наар болбосорол хангалта-гүй байһаар гэжэ элидхэл-шэ тодорхойло. Мүнөө үдэ энэ албангэ предприти бо-лон эмхидхэл түсэбэлгын, экономика урмашуулгын шэнэ туримда оронохой. Тий-мээ энэ халбарда домо-логдоһон түхэр бүхэинэ ашаг үрэтэйгөөр хэрэгсэлхэ зорилго табигдана.

Сашань үгээс үргэлжэ

дүүгдэхэдэ, элидхэлшэ ка-питална барилгын асуудалнууд тушаа дэлгэрэнгөөр тогто-бо, 1981 ондо капитална ба-рилгада зориулаха хараал-гаар болоншотой. Гэхэтэй хамта республика дотор эр-хилдэхэ байгаа капитална барилгада дутагдалнууд гээжэ гү, али энэ жэлэйхилээ 6,7 процент дээгүр.

Энэ элүүрне хамгалгын эмхи зургаанууды үргэд-хэлдэ, медицинскэ хангал-га хайжаруулаа 51,2 мил-лион түхэр гаргашаалагда-хэнь. Гадна 1981 оной н-варин нэгдэхэ хүдөөгэй болоншинуудай, амуолууд-инуудай врачнуудай, участ-ково терапевтуудэй болон бусадй нара бүрин салин хүлэһэн нэмэлтэдэ 44 мян-ган түхэр нэмжэ домо-логдо. Эрхэ жэлдэ боль-ница аргалуулагдай тоо 150 ороор нэмжэ. 1981 оной эсэстэ хамтадаа 10750 хүн нэгэ доро эмшлүүлхэ аргатай болохо.

Эрхэ жэлдэ физкультура болон спорт саяһын хт-гөөлгэдэ, эсэлшадые соци-альна талаар хангалгын элдэб хэмжээ ябуулгануудта республикн боджэ д дээ-шлэ. 1981 ондо 4,2 миллион тү-хэр гаргашаалагдаха зэр-гэртэй. Гүрэнэй пенсионно хангалтада республиканска (РСФСР) бюджетһэ 70,7 миллион түхэр гаргаша-лагдалдаа байна шуу. Тийхэ-дэ колхозой гөшүүдэ пенс-и үгтэхэ болон туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ союзна фондһоо 10,2 миллион түхэр-гит талаагдаха хараал-дана.

Гэхэ зуура, социаль-но-соёл хэмжээ ябуулгануудта талаагдаһан мүнэ зөөрин зарим ушарта буруураа, гамгүйгөөр гаргашаалагда-байһы элидхэлшэ тэмдэ-лээ.

Удаань нүхэр Ендонов

элидхэ хүсэ 2,4 про-центээр, Гостиницууд-ыи онойхоо олоо, С байлхаа аргатай ба-йлэ. Юрэнхы эрэмдэй линуудта хургалһаа 160,900-да хүрхэ хэмжээ, хургуулинууд-дэхи интернадуудта хургалһаа хургалһаа, класс эрхэ жэлдэ 10-дахы класс 9,800 шад дүүргэхэ. Ми-отолодго техническэ шинүүдта 11,850 шад дүүргэхэ.

Болоншинуудта дай тоо олошорно, хүн хун зондо болоншинууд, 30,5 ара-дохо. Соёлой, үхиб-жэмэй хургуулинууд болон библиотекнууд олошорно.

Республикннай 19 экономика болон соци-альна хүжэлтын түсэбэй баримтанууд ниймэ-лэ түсэбэй проекте ба-рань сэгнэбэл, түсэб-дэ тоо байдалһаа үнэ-һэн, хүн зоной хүн-долгоор дүүргэдхэ ба-лан, тэднине бай-хайн ямаршье ш-сасуулаха.

КПСС-эй Централ-мидей, областной, районной, багшадэ, гурбан орденот рес-публикн ажилшад эрх-мүгэдэ арадай соци-альна дэлгэрэнгөө, габылаа ажаһуула-лыкнгаа экономика-соёлой хүжэлтэдэ хам хэхэ бээ гэжэ найдажа байһана шэ мэдүүлбэ.

